

AL-MAYURQA

Cati Juan (*M'han dit*)

El grup AL-MAYURQA va néixer a Mallorca l'any 1994 amb la intenció de dignificar i actualitzar la música tradicional mallorquina.

És un grup preocupat per la defensa de la nostra identitat, del nostre país, de la nostra llengua i de la nostra cultura, que ja té al mercat 4 CD, editats per Produccions Blau.

Els seus integrants són Aina Jaume, violí; Neus Jaume, flautes i veu; Maria Vilches, veu i percussió; Manel Martorell, guitarres solistes; Miquel Carbonell, guitarró i percussió; Gaspar Jaume, baix, i Toni Roig, guitarres rítmiques i veu.

AL-MAYURQA va guanyar el Premi Cerverí amb la cançó «Mai

l'amor és impossible», del CD *Projecte Roig*, amb lletra i música de Toni Roig. El premi fou concedit per la Fundació Prudenci Bertrana de Girona en la seva edició de 1996.

AL-MAYURQA neix i parteix d'una idea personal o d'una necessitat?

Ja tots ens coneixíem, excepte na Neus. Els més adults, per dir-ho d'alguna manera, ja tocàvem plegats des de feia una sèrie d'anys. El fet que naixés AL-MAYURQA va ser una desentesa amb l'anterior

grup, el grup de Sa Revetla. En definitiva, era una necessitat.

Primer vàrem incorporar na Neus. Gràcies a ella, que feia les melodies, en poguérem sortir. Després, al cap del temps, vàrem incorporar n'Aina al violí... La darrera incorporació ha estat en Manel a la guitarra.

També hem de dir que hi ha hagut dues baixes: en Pep Lluís i en Joan Francesc.

La nostra filosofia es manté des de l'any 1994 i creim que som dels pocs grups on hi ha dues generacions. Hem aconseguit, a més, que les dues generacions s'entenguin.

CATI JUAN, (*M'han dit*)

El grup va sorgir per la necessitat de mantenir aquesta filosofia. Les diferències que hi havia amb l'altre grup eren de caire ideològic. Vàrem fer la passa no per rompre res, sinó per mantenir el que estàvem construint, és a dir, per anar endavant. Pensam que ho hem aconseguit.

Creis que heu canviat des dels començaments fins al temps actual?

No, però sí que hi ha hagut una evolució. El grup ha anat creixent a força de proposar-nos metes. Cada vegada ens hem plantejat metes més elevades.

Seria una evolució i no un canvi, si entenem la paraula canvi com el fet d'haver renunciat a alguna cosa.

A la idea que no hem renunciat és a la de dignificar la música tradicional i la de fer una defensa aferradissa del català com a idioma de les Illes. No hi renunciarem mai. Ho seguirem defensant sempre. El grup va arrencar molt clar amb aquesta idea i la segueix mantenint.

Què ens podeu dir de cada un dels discs que teniu enregistrats?

Projecte Roig (1995)

Toni Roig (TR): Em sent molt orgullós que aquest disc dugui el meu llinatge. Té un doble sentit, és perquè jo som Roig i perquè el disc pretén ser un poc «roig».

Va sortir aquest primer disc i no s'ha superat. Tant pel que fa a la defensa de l'idioma com al protagonisme dels instruments de percussió, tan abandonats i menyspreats.

Aquest disc té una sèrie de cançons que varen empenyar més d'un. Es fa una demostració del que es pot fer amb uns ossos, amb una castanyeta de canya, amb uns ferraguins, etc. Vull dir amb tota la branca d'instruments tradicionals de percussió. I, a més, hi ha l'intent agosarat de fer un rock amb unes xeremies, sempre entenen el rock com una fórmula clàssica, en aquest cas. Aquesta va ser la principal idea.

De Poetes i altres codolades (1997)

AL-MAYURCA (AL-M): Com a grup teníem el projecte de mantenir viva la música popular i si pensam que ha de ser viva, també ha de ser actual. Aquest projecte tenia la intenció de fer participar i enllaçar la poesia amb la música. En Toni va musicar poemes de poetes actuals per demostrar que amb les dues formes mantenim viva la música popular.

Aquest disc també va seguir la línia de denúncia d'una realitat social, és una constant que tenim al grup. Tenim clar que la música és mitjà d'expressió i comunicació i el volem utilitzar perquè ens agrada. Si hem de ser crítics amb la societat, ho som, tant amb l'administració com amb la participació que hi pugui haver i que pugui ser qüestionable. Evidentment, també feim autocrítica.

Hem seguit la tradició del poeta anònim, el qual a través de la seva paraula feria el rei, la reina o qui hagués de ferir. Això també ho feien els joglars.

Anem de gresca! (1998)

(AL-M): Aquest títol es prou significatiu amb el contingut del disc. També feim música perquè ens diverteix i aquest disc és el que més toca la part lúdica i festiva de la música tradicional.

A en Miquel li va semblar que el títol *Anem de gresca!* queia com anell al dit a aquest disc.

Aquest disc ret un petit homenatge a les escoles de ball i a tots els que ensenyen a ballar perquè, al cap i a la fi, són els que completen la festa.

Fent camí (2001)

(AL-M): Aquest títol és l'expressió d'un moment, una etapa de la societat en què no hi ha uns objectius clars. L'horitzó polític i social no és gaire clar, estam caient en unes grans contradiccions... Així i tot, mai havíem tengut tanta llibertat i tanta democràcia. Veus uns buits que et plantegen veure el que està passant. Però no pots renunciar a deixar de dir el que has de dir, a deixar de caminar... així, fent camí.

Què suposa per a vosaltres fer un enregistrament?

(AL-M): El tema dels enregistraments és un esforç, de vegades, sobrehumà i econòmic molt important, que no queda compensat econòmicament ni fa que et sentis més realitzat. Sempre hem defensat la teoria que sonam millor en directe que en un enregistrament.

Cap dels set components està pendent de fer un enregistrament. Fer un disc ve lligat a mostrar el que estàs fent i poder arribar a molta gent que no ve a les places ni als directes. I poder demostrar que som un país que encara té collons de cantar en català.

Cap de nosaltres s'ha plantejat mai que el fet d'enregistrar un disc ens llevarà de la feina.

Vendre 1.000 unitats pot costar cinc anys de vida, i si per damunt hi passa un distribuïdor, per exemple, pot ser completament ruïnós.

Enregistrar un disc fet dignament pot costar uns 15.000 euros, és a dir, uns 2.500.000 de pessetes.

Heu tengut alguna vegada una decepció amb algun enregistrament?

(AL-M): No, amb cap. Tenim molt clar el que volem fer quan enregistram. Decepció seria si no venguéssim ni una unitat, però això no ha passat.

El fet d'enregistrar és el fet de deixar constància que tu has passat per aquí. No ho feim per cap altre tipus d'història.

Si parlàssim d'un país normalitzat i d'un Estat espanyol que accepta les quatre cultures, pensam que tot canviaria, però som al cul del sac. Som la gent que lluita per fer el que tota la vida s'ha fet en aquest país.

Vivim a un país en el qual quan el turista arriba aquí, primer li arriba la sevillana que no la jota i el bolero. Que la gent jutgi, però que no ens diguin que enregistram per guanyar diners i ser més famosos, perquè ni som més famosos ni tenim més diners fent un disc. Això sí, hem invertit 15.000 euros que recuperarem al cap de cinc o sis anys, si tot va bé.

Seria molt mal de fer triar un disc que hagués tengut menys sortida. Tots es van venent.

Tot això seria tema d'una discussió molt llarga. Faltaria una distribució i no estam parlant de nivell institucional, sinó que una sèrie de grups ens uníssim, que poguéssim fer un segell discogràfic que fos de les mateixes associacions, que tenguéssim una distribuïdora que tengués interès en el fet que aquesta música es conegui, que es pogués arribar molt més a les emissores de ràdios, que aquestes es comprometessin, etc.

La distribució no és gaire bona. Aquí a Mallorca els discs es venen a les presentacions, a les actuacions, a Xocolat centre i pus. A les grans superfícies fa mesos que no hi ha cap disc d'aquesta música. Hi ha algunes reedicions de Música Nostra i en Tomeu Penya, i atura't de comptar.

La venda seria massiva si es pogués disposar de qualsevol punt de venda.

Pensau que hi ha una regeneració del públic que va a ballar o a escoltar-vos?

(AL-M): Creim que sí. Això és boníssim. El que passa és que els vells no haurien d'haver deixat de venir.

Per ventura, nosaltres ho veim amb ulls de militant, perquè ens hi consideram. Hi ha un moment en què la gent deixa de ser militant. És a dir, s'apunta a aquesta moguda perquè li agrada i s'ho passa bé, però també hi ha altres opcions i deixa de ser militant.

La pregunta sempre és: tota aquesta gent que venia a les places fa 15 anys, on és? Què fa ara? Pensam que la música és un mitjà. Si aquest fet ha servit perquè aquesta gent que ja no ve, ara estigui a associacions o a altres grups semblants, perfecte! Però si aquesta gent ha deixat d'anar a les places perquè avui en dia és consumidora de «Gran hermano» o d'altres coses així, és una llàstima i un temps tudat.

Al doble CD que s'ha editat recentment, *Atles musical. Una llengua de convit*, arran de la com-

moració del 2001 com a any Antoni M. Alcover, amb quin tema hi col·laborau? Xerrau-mos un poc d'aquesta iniciativa.

(AL-M): La trobam extraordinària. Fins i tot se'n feia ressò l'altre dia Catalunya Ràdio i comentava que és una pena que de moment no surti a la venda.

És la primera vegada que s'ajunten a un mateix CD totes les terres de parla catalana, sense cap tipus d'excepció i hem de destacar que sigui una iniciativa del Govern Balear, i més concretament d'en Joan Melià, que està fent una feinada perquè aquest país es normalitzi.

Nosaltres no vàrem poder triar el tema, la selecció l'ha feta la revista *Folc*. El tema amb què hi col·laboram és «Estel perdut» i és una elecció molt encertada. És un tema de fusió entre la cultura sud-americana i la nostra. La lletra és de Rafel Crespí i la música de Toni Roig.

És un treball extraordinari. Qualsevol persona que sigui, o no sigui, catalanoparlant pot obrir aquell llibret que acompanya el CD i escoltar els dos discs i entendre perfectament el fet de la unitat lingüística dels Països Catalans. Des de l'Alguer fins a la franja de Ponent, fins a la Catalunya nord i fins al més baix del Llevant... Hi està tot representat.

Aquest CD romp totes i qualsevol de les teories gonelles que puguin existir. És una demostració patent de la unitat lingüística.

Què creis que aportau de diferent al folk a Mallorca?

(AL-M): Creim que l'aportació que fa AL-MAYURQA és de festa, de bulla, d'alegria... I això es tenia molt oblidat. La música tradicional quan havia passat per la dictadura franquista i pel sedàs de la Sección Femenina havia quedat completament manipulada.

Hem tornat la festa a la festa i a fer música per fer festa bàsicament.

Després hi ha tot un caire de música d'autor que és l'expressió que hem comentat abans.

No sempre la gent diu el que pensa per por del desprestigi.

Però, a més de la festa, també hi aportam tots uns coneixements tècnics. Dins la música popular el grup ha aportat uns arranjaments novedosos, ha inclòs una sèrie d'instruments de percussió d'altres cultures, sobretot darrerament una bateria. Estam aportant coses novedoses dins el món de la música tradicional.

De fet, acceptam el mestissatge. El que sí demanam és que nosaltres hi hem de ser a dins. No ens han d'escolar un mestissatge sense nosaltres estar-hi. Dins el món de totes les cultures, la cultura mallorquina hi ha de ser.

Hi ha tot un món que entra i ha d'estar ficat dins aquesta música.

Hi ha grups que fan música tradicional i d'altres que feim música d'arrel tradicional. Som un grup compromès perquè arriscam, tant en música com en lletres.

Com veis el panorama actual dels grups de música tradicional?

(AL-M): Pensam que evoluciona, perquè, de fet, hi ha grups nous i joves que estan ficats dins aquest tipus de música, però, així i tot, aquest món és molt petit en comparació a la quantitat de grups que hi ha que fan un altre tipus de música.

Aquesta música podria ser l'alternativa a la fórmula rock en català i a la fórmula anglosaxona.

Si a la música tradicional se li ajuda a evolucionar i les empreses privades compten amb ella pot ser l'alternativa a tota la música de «xumba-xumba».

De quina base partiu per fer les noves composicions?

NEUS JAUME: Jo tenc estudis de música des de petita i a l'hora de compondre sempre m'he deixat influir per tot el món que m'envolta, però sempre partint de la base clàssica.

TR: Jo, com na Neus, amb molts d'anys de diferència, també som d'arrels clàssiques.

Tots hem intentat demostrar tant en el «Bachus bolerus» com

amb en Bocherini al darrer disc que els clàssics han xuclat sempre de la música tradicional i popular. Hem intentat rompre la barrera, pensam que no hi ha tanta diferència entre les dues etiquetes. Pens que si fóssim al segle XVIII parlariem només d'una etiqueta.

També per formació bàsica partesc d'aquí, però obert a tot allò novedós i als arranjaments joves que m'agrada compartir amb en Manel i na Neus.

Què vos pareix que a la fi s'hagi aprovat la nova llei de cultura popular i tradicional de les Illes Balears?

(AL-M): És una reivindicació a nivell de grup des de l'any 1994. Per primera vegada uns senyors triats pel poble que estan dins el parlament han hagut de debatre el que és la cultura popular i, a més, han hagut d'aprovar una llei que en teoria ens ha d'afavorir a tots. No només és parla de la música, sinó de qualsevol manifestació popular. En poder llegir com ha quedat la llei al·lucinem perquè

hi ha des de gastronomia fins a manifestacions religioses.

Agradi o no agradi, el que el poble tria és el que al final va a missa. La gran diferència entre cultura popular i cultura intel·lectual és que en el fons perdura la popular i no la intel·lectual. Per molta cultura oficialista que han debatut, si el poble no l'assumeix, està condemnada a morir. Aquí ve el gran problema de com es manipula el poble perquè la cultura deixi de ser o vulgui ser poder econòmic, multinacionals, etc.

Quins projectes futurs hi ha a la vista?

(AL-M): Cada vegada que xerram de projectes surt algú i ens copia. Hi ha alguna història amb música de cambra, però no direm res més. A finals d'any, per ventura, començarem un nou enregistrament. De tota manera, està claríssim que el temps sempre ens guanya. Som set i tots feim feina o estudiem. Cap de nosaltres viu de la música. Tenim més idees que temps per desenvolupar-les.

Vos quedau amb ganes de dir alguna cosa més?

(AL-M): Dins la nostra lluita, on empram els sons, estaria molt bé que no es perdessin. Dins un món cada vegada més globalitzat i més guiat, la tele, la caixa beneita, marca pautes i sistemes de viure. El fet que hi hagi altres grups arreu del món dins aquesta filosofia està bé. Hi ha gent que intenta que no tots mengem hamburgueses i que no tots vestim de la mateixa forma. En definitiva, que la riquesa de cada país pugui subsistir. És el mateix invent que feien els nostres padrins. La música com a forma d'expressió sempre ha estat marcada pel sistema social de cada moment i sempre hi ha hagut un sistema constestatori, estaríem dins aquesta línia i la reivindicariem tant a nivell d'institucions com a nivell privat.

Normalitzar la forma de cantar d'un poble és la tasca que ens ha preocupat i que ens preocuparà a llarg termini.